

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

(Administrador: Juan Riuort)

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiel Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a nes qui s'ho guany

Una llissó que s'hauria d'aprofitar

No és de cap mestretxo de mala mort; és d'un Pastor d'Israel, d'un Successor d'ets Apòstols, del Dr. Torres i Bages, del gran Bisbe de Vich, un d'ets homos de més suc de servell de tota Espanya i de moltes de bandes fora d'Espanya. Ses obres que ha escrites, sobre tot *La Tradició Catalana* i els sis o set toms en 4^a de moltes de centes planes cada un, han fet es seu nom immortal. Idò bé, mirau que diu sobre es predicar en castellà a CATALUNYA, A SES ILLES BALEARS, A MALLORCA. Tot això diu (*Tradició Catalana*, 2ª edició, cap. VI, planes 44-49). Escoltau-ho! que és de primera bona:

I

(La predicació en castellà a auditoris catalans és inconvenient an els predicadors catalans i balears.)

«Manà Cristo Senyor nostre que son Evangeli fos predicat en totes les llengües; i en totes se predicà i's predica. Mai potser hi ha hagut llengües més aristocràtiques, literàriament parlant, ni més esteses que les que dominaven en lo temps de la predicació dels apòstols; i no obstant, aquestos enviats de Deu, il·luminats per lo Esperit de Veritat, parlan a cada hu ab sa llengua vulgar. No és la sagrada predicació un exercici literari, sinó una arma espiritual, per lo qual, l'objecte del home apòstòlic és essencialment pràctic, i fins podríem dir utilitari en lo bon sentit de la paraula. No és un artista qui s'esforça en delectar; no és un home de món qui cerca la fama de distingit; no aspira a l'honor d'esser contat entre el número dels qui's regeixen per la llei de lo que'l món ne diu lo *bon gust*; és essencialment amic del poble, no fa diferencies de classe, tant estima l'ànima del ric com la del pobre, potser encara més la d'aquest que la d'aquell, puig Jesucrist fou pobre, i lo pobre és desatès i desgraciat: salvar ànimes, vetaquí la empresa del predicador apòstòlic. I per lograr aquest objecte, no hi ha medi més a propòsit que'l d'usar la llengua popular i materna. Deia l'ustrissim Claret que, predicant en català, havia convertit i tornat a bon camí un número extraordinari de cristians; i que, predicant en llengua castellana, eren contats los que havia lograt que cambiessen lo cor; i és perque com deixà escrit nostre respectabilissim metropolità, Excelentíssim Vilamitjana, la llengua materna és la llengua del cor i dels purs afectes. L'artifici mai iguala a la naturalesa, i l'us d'una llengua que no és la propia, ni del predicador ni del oient, és causa d'un verdader entorpiement en la transmissió de la fé i de la pietat. Es cert que la difusió de la gracia és cosa enterament sobrenatural; però també ho és que la millor preparació per rebre la gracia és la purificació de la naturalesa, és a dir que los elements que la componen és precis no sien viciats per cap element estrany a ella; de consegüent l'us de la llengua propia, verdader verb intel·lectual del home, és lo medi natural que més se lliga ab la difusió de la gracia sobrenatural; mentres que una llengua estrangera no és l'instrument propi pera espargir sobre l'esperit hu-

mà la celestial rosada que purifica la ànima, fertiliza lo cor i mitiga la ardor del desordre de les passions.

En efecte, quan lo predicador usa una llengua que no li és propia, parla com a trabat; encara que haja lograt dominar-la i fer-la instrument dòcil de sa inteligencia i voluntat, mai arriba a la compenetració, al matrimoni indisoluble del concepte i de la paraula; i si és açò un obstacle gravíssim en materies purament literaries, ¿què ha de succehir en punt a Religió, en que's tractan doctrines celestials, difícilíssimes d'esser tractades en humà llenguatge, o be materies referents a l'esperit de l'home, en lo més íntim, més ocult i més difícil de penetrar? Perque és aquest assumpt de la predicació, considerat seriament, del tot interior, sa eficacia se funda (*in ostensione spiritus et virtutis*) en una força espiritual que venç i avassalla per la manifestació d'una influencia divina; és *Deus in nobis*, lo humà ha d'esser atrè per lo diví, i aquest *quid divi* i sobrenatural ha de manifestar se; l'home, de sí res hi pot posar, però pot treure'n molt, posant impediments a la manifestació (*in ostensione*) de l'esperit i de la virtut de Deu; i la llum espiritual, com la material, s'estén ab major facilitat quan no troba obstacles en son camí. Tothom sab que en los grans moviments de l'esperit, que en les crisis de la ànima, que en les elevacions del cor, hi ha un despullament sublim, en virtut del qual la naturalesa, despres de tota habitut adquirida, apareix en sa integritat; i aleshores, tingau per cert, que si alguna intergecció, si algún crit del ànima surt del vostre interior i articula la vostra llengua, serà usant lo llenguatge que us és propi i natural. Per açò, los predicadors de grans efectes que havem sentit en nostra terra tots predicaven en català; i quan dihem de grans efectes, no'ns referim a aquells que, si'ls sentíssem fora de lloc sagrat, sembla que'ls galardonariem ab un picament de mans, sinó a aquells qui enfonsen en nostre cor la espasa de la Justicia divina fent-nos destilar silencioses i amagades llàgrimes, o bé infundint en nostre esperit la llum de la gracia i de la fé, aromatisada ab la íntima olor de Cristo. Estam convençuts de que, si'ls predicadors de Catalunya i de Mallorca predicassen en català, desapareixerien de la trona la major part de defectes que avui s'hi noten. La ampulositat i profana elegancia, tan del gust de nostre sigle, amant de superfluitats, com impropies del esperit del cristianisme, quedarien vençudes per la casta simplicitat de la expressió i la interior hermosura del concepte; en lloc de tractar-se materies altisonants, qüestions socials i de dret públic, reservades per sa naturalesa als vertaders mestres, i que es ridícol parlar-ne devant de la major part dels auditoris; lo Sant Evangeli de Jesucrist, Fill de Deu, tornaria a esser lo aliment que's distribuiria a tots els fidels. I és d'advertir que aquest caràcter pràctic i concret sobressurt en la historia de la verdadera eloqüència sagrada de nostre país. Desde aquell àngel de la divina paraula, qui volà per la Europa fent ressonar en totes ses afraus la trompa atterradora del judici final, Sant Vicens Ferrer, verdadera resurrecció del esperit de Sant Pau i honor de la gent catalana, fins a nostres dies, trobam sempre la predicació encaminada a un fi útil; son los predicadors gent qui de-

veres treballa sobre l'esperit del poble, per fer-lo conforme al esperit de Cristo. La exposició dels Evangelis, la catequística cristiana fins en lo més alt de la divina revelació, la impugnació dels vicis i'l foment de les virtuts, vetaquí lo material que's conté en los sermons dels que conreuren per llars sigles en nostre país la fé de Cristo. I no és que'ls faltàs talent per la gran eloqüència, com pot ser-ne testimoni, entre altres, lo magnífic pròlec de la traducció catalana del llibre de Sant Bernat a sa germana Humbelina, que's pot posar al costat dels més escullits troços de Granada i de Bossuet; mes aquells antics catalans, ni teòrica ni pràcticament, eren amics de l'*art per l'art*, sinó que descobrint en l'humà llinatge una finalitat, a la consecució d'ella encaminaven tota sa sabiduría.

II.

(La predicació en castellà és inconvenientíssima a auditoris catalans i balears)

Mes si l'us d'una llengua forastera porta grans inconvenients, mirant la cosa de part del predicador i posa obstacles a la expedició de la gracia, també es digne d'esser considerat lo gran defecte que importa respecte del auditori. Cap i a l'últim la classe més numerosa i més digna de atenció del ministre evangèlic és lo poble, i aquest és cert que o no entén lo castellà o l'entén malament, segons frase del Reverendíssim Doctor Vilamitjana, Arquebisbe que fou de Tarragona (1). No vos fieu de que'l poble devedegades vos demani lo sermó en castellà; és aleshores que, corromput per lo mal exemple dels qui ell té per sabis, parla mogut més per la amor de la vanitat, que no per la amor de la veritat. Qui vulga agradar, que prediqui en castellà; mes qui vulga aprofitar, que ho faça en la nostra propia llengua. I aprofitam aquesta ocasió pera parlar contra un abús que's va introduhint, com tants d'altres, en nostres democràtics temps, en contra del caràcter popular i de unió que distingeix al cristianisme. En efecte; per la Iglesia no hi ha més que un poble cristià, com Cristo no tingué més que un veritable còs; sabis e ignorants, rics i pobres formen un tot, una massa compacta, sens distinció de gerarquia; aquesta democracia és la honor de la nostra Iglesia; lo temple és la *casa pairal* de tots, no deuen los cristians anar hi per classes, no deu per lo tant la paraula divina fer diferencies, ni predicar-se, fora raríssimes excepcions, sermons pels senyors i sermons pels pobres, aixís com los rics moderns construeixen barris pels obrers i barris pels senyors; no, Cristo de tots los ordres socials ne feu un poble; tots, doncs, devem juntament postar-nos a sa presència i oír sa divina paraula; mai s'ha de rompre la unitat de la familia humana i menos en la presència de Deu, mai és més saludable la paraula evangèlica que quan se predica davant de tothom; a les-hores se veu clarament que ab una mateixa mida són midats los rics i los pobres; lo nivell dels socialistes allí està admirablement aplicat; a les-hores lo sabis s'humilia i s'exalta lo ignorant, i d'a-

quella humiliació ne ve un augment de sabiduría. Perque lo mateix home instruí troba més fácil educació per sos sentiments, que d'aquella manera senten ab major eficacia la suau influencia de l'humilíssim i diví fuster, Fill de Maria.

I aquestes idees sobre l'us de la llengua natural i popular en la predicació de la divina paraula estan confirmades per tota la tradició i l'legislació de la catòlica Iglesia. Cristo, Redemptor del humà llinatge, i sos apòstols, en la llengua vulgar que'l país parlava, esplicaven la *Bona Nova*; lo mateix feren llurs successors cercant lo medi d'atravessar lo cor i no de delectar les orelles o adular l'instint vanitós; i l'Esperit Sant, parlant per boca dels Pares tridentins, fa present i exposa als pastors de ànimes la obligació d'usar la llengua familiar, domèstica i propia de la terra per parlar als pobles desde la càtedra sagrada. Los concilis provincials de Tarragona publicaren constitució especial (*circa concionandum lingua cathalana*), i aquesta disposició no sabem hage sigut abolida, ans al revés, nos consta d'algún bisbat, a on fins ara s'exigia al predicador permís especial pera predicar en castellà.

Pot ser algú culparà al clero per la generalisada costum, quan menos en les ciutats, de predicar en castellà; mes aquí és d'advertir que tot orador se veu obligat a condescendir ab les exigencies del auditori, en quant no sien immorals, i per lo tant, lo sacerdot no pot menos de donar-se davant d'una moda tirànica, per més que la consider inconvenient; i, abans de predicar en castellà. Lo catalanisme fins ara ha sigut poc pràctic; tancat dins el cercle de la poesia, sa influencia s'és poc sentida en la esfera de la vida social; pot ser encara se trobarien *trobadors* qui parlen ab sos fills la llengua de Castella, nobles catalans qui rebutgen la catalana, ab lo qual demostren que ja no són los *prou de la terra*; i per desgracia, en la mateixa Iglesia l'us de la llengua materna troba encara molts i forts obstacles (2).

Duen ses ombres mortes

Per s'*Obreretxo Balear* i per *La voz del Pueblo* parlam, un socialistetxo i s'altre republicanetxo. Se veu a la lleo que duen es ca magre i que senten córrer rates per dins sa panxa, de rusca que pateixen. Es seus articles respiren desmai i descoratjament. De s'*Obreretxo* va córrer la veu de que era mort; an es kiosk que l'anam a comprar, no tengueren es de dissapte passat fins es dimars d'aquesta setmana, i per cert que fa una crida ben repicada a los seus per que ecudesquen a ajudar li a sostenir-lo fent-lo avinent que si no fan via, no hi seràn a temps, aixamplará es potons. Amèn que sia prest! si no s'ha de convertir, cosa que veim molt difícil. Llavò l'emprèn contra es republicans grossos, contra es caporals, perque, quant En Maura feu aquelles declaracions anunciant que tornava entrar dins sa políti-

(1) El qual solia dir amb molta de gracia que an els catalans los predicaven en castellà i se condemnaven en català. Nota de la Redacció de LA AURORA.

(2) Des que l'autor escrigué això, aqueis mals i contra-sentits han mancat moltet, però encara queda prou que fer. Deu fassa que tal pesta s'arribi a abolir de tot. Amèn. —Nota de la Redacció de LA AURORA.

ca activa, en feren uns elogis molt grossos demostrant estar contents de sa nova actitud d'En Maura, donant per raó que un homo de tant de valor polític no havia d'estar retret de sa política. I lo més poc que les diu an es republicans coporals (En Lerroux, En Salvatella, En Rodés, En Giner de los Rios, En Pere Corominas) és *traïdors*. Fa estona que és lo corrent entre es republicans es posar-se ells amb ells com un pedàs brut i no deixar-se part sana. Per sa nostra part que segueixen una tasca ten... profitosa per Espanya, com és sa de llevar-se ells sa pell uns amb sos altres.

També copia s'*Obreterxo* un article des famós socialista *Fabra Ribes, El Socialismo triunfará*. Sí, ara li fan es mànec, compare En Fabra! Ja vos donarem dissapte qui vé s'encals que vos mereixeu per sa partida de blasfemies i arrieses que enflocou. No el vos donam avui perque ja teniem ple quant mos és arribat s'*Obreterxo* que du aquest cocòrum vostro, gran belitre embaltriat de belitres!

I de *La Voz del Pueblo* ¿què en diem? Posa un articlot copiat d'un tal *Alvaro Calzado*, ple de bajanades i mentides. Basta dir que assegura que es poble espanyol està a favor de França i d'Inglaterra en sa guerra actual i que també hi està el Rei, pero que s'aristocràcia i es clero, que, segons s'articulista, són es qui governen l'Espanya, estan per Alemanya. I ¿com sab aquest ezzero que el Rei està o deixa d'estar per cap de ses nacions bel·ligerants? ¿E-hu ha dit mai el Rei per qui està? ¿E-hu ha demostrat mai amb cap acte o paraula? Veiam! que conteste En *Calzado*! Se veu que aqueix escrigadoretxo és un que va *Cal-sat per aigo*! Que es poble espanyol està p'ets aliats! ¡Quina mena! Si hagués dit En *Calzado* que republicans, socialistes, anarquistes i es revolucionaris estan p'ets aliats, així hauria endevinat; pero venturosament tota aqueixa canalla no és es poble espanyol, és només una minoria insignificant que de cada dia és més impotent per alterar s'orde públic i apoderar-se des govern de sa nació. ¡Pobres aliats si aqueixa canalla els ha de fer triumfar!

Consells d'un Ignorant

Si tu, aquí, vols esser rich, sebre molt y viure bé, tracta tothom com amich, parla fort y en forasté.

Segueix de París les modes, de lo que no tens bravetja, vés de cassinos, passetja qualque dia en quatre rodes; y prest veurás la fortuna que farás.

Si ets Arrendador, fé fems, dona rotes, etsecaya, aprofita els brins de paya, no malgastes may el temps.

Bestreu sempre a n' el Senyó els doblés qu'haja mester, y no perdes l'ocasió de durli qualque paner: y si enguany no ho treus, ja ho treurás l'altre any.

Si ets Fusté, en sebre un encant que hi vagen bones levites, hi anirás a posar dites a lo que van pregonant.

Y si hi ha qualcú que't gos contradir, pugues y rius; y es figurará que hi dius per qualque cavaller gros; y els qui ho veurán gran manestral te creurán.

Si ets un Sabater, procures, en veure mossons d'entrada, ferlos grossa capellada, y a darlos la mà t'aturas.

Y t'has de fé ab capitans de bergantins y fragates, que te venguen les sabates dins Cuba o dins Nova-Orleans.

Si així ho fas, gran parroquia lograrás.

Si ets Ferrer pobre y manyá, fet amich d'un bon fusté y l'obra que't surta bé la hi farás examíná.

Diguentli que més de quatre creurán que allò es feyna morta; y per fer creure que es forta en terra l'has de rebatre: y en poch's anys veurás ploure claus y panys.

Si ets Botiguer que ven floch, seda, vellut, cotó o llana, cobra a tant cada setmana, maldament que sia poch.

Si't pagan, besa les mans; si no't pagan, félos po; no lo citis, que llavó perdrias parroquians; y que el trabay de mostrar no te cans may.

Si vols esser mitx Senyó, una oficina't convé, encque una O no sapies fé més que ab lo cul d'un tassó.

Y si els teus borròns no entens, ni tu, ni el mateix Dimoni, conta que el Capitá Antoni no sabia escriure gens; y a poch a poch d'escrivent trobarás lloch.

Si ets Teixidor, t'aprofites d'els anys d'exposició, per omplir tot el saló de pessets grans y petites.

Y llistes, y giny's y raons de tots colors hi durás, y el teu nom lu posarás ab lletres de quatre pams: y els qui hi anirán dos y dos te comprarán.

Si ets Sabater, ja te basta l'ofici per viure bé, si t' fas arrich d'un cotxé de casa que tenga clasta.

Y si el senyó es animal que tir cosses, ten paciència; no li dugues per prudència els comptes fins a Nadal, o més aviat si les terses ja ha cobrat.

Si ets Venedor, Taverner, o Carnicer de dins Plassa, de criades has d'aná a cassa y enamorat t'has de fer.

«¿De quina vila ets, fadrina? ¿Hont estás? ¿Saps que t'estiml? ¿Quin cosset que tens tan priml? Donali qualque propina, y es ben segú que vendrá a comprarte a tu.

Si ets Escultor, quant estiga una feyna ben daurada, la tendrás tota escampada just al mitx de la botiga.

Y els vespres la posarás demunt vellut, si pot sé. Farás que li pech de ple la llum d'un ventay de gas, y cent badochs t'ensalsarán per tochs lloch's.

Si ets Argenté, ab quatre alhaques antigues de les millors, tendrás sempre mil senyors que t'omplirán les butxaques.

Y ab un bon *vossa mercé* que digues a tota dama, cobrarás tot d'una fama d'artista entés, y sensé; y temps vendrá que or fi el teu llautó será.

PERE D'A. PENYA.

En Bri-Fi torna comparéixer.

Diuen es qui hu saben que es peperetxo socialista de Ciutat fa es bategot; i En *Bri-fi*, que ha endoiat per allà on es vent el se'n ha duit, es tornat comparéixer per veure si juntament en sos altres bons companys de LA AURORA, li ajudarà a bé morir, ja que tan malament ha viscut.

S'altre día entimava dalt ses seues columnes un article que retaià d'un altre confrare seu, tan batzà com ell (mala malaltia es aqueixa de haver de tenir ses estidores tan aprop), que per cert, no té cap ni peus; i hi volem dir sa nostra per que ningu quedi embaucat amb tanta d'infamia i mentida.

Diu s'*Obreterxo* que l'Esglesia ha regonescudá s'ineficacia des resar i des predicar, i que per això s'és resolta a canviar de procediment per aturar es feels que li fogien ¡Aquesta és bona! Mos agradaría ferm conèixer s'estornell que ha estampades aquestes quatre beneitures, per veure quin pelatge té. Germà, i com sabeu tant vos? i d'on vos treis aquexes virollades? ¿que és des bòtil de sa *seca* o des cerol que posau a ses sabates?

Vol dir l'Esglesia hu llevat es resar? ¿i de quant ensà? Mos agradaría ferm sebre quant és que ha donat tal orde? Perque lo que és d'ensà que noltros anam p'el món, vos donam paraula que no hu hem sentit a dir mai.

Vol dir l'Esglesia hu canviat de procediment? I amb-e què? i quant? Vaja! parla! treis-vos raons, arguments, fetxes, datos certs i precisos! ¡Hala, llengarut! que aquí estam noltros per contestar-vos, pero amb una condició: que mos heu de dar fites netes. No sia cosa que mos hàgeu de sortir amb betzolerías com lo de sa muntanya de Mahoma.

¡Bon biduí sou vos!

Llavó deis que sa gent no fa cas de ses doctrines de l'Esglesia! Aquí sí que hi pegau de morros en-terra!

¿Què vos heu feta sanc?

Idò no fósseu tan aliardo? i no bado-casseu!

An això no vos contestarem més que amb una raó.

No fa gaire anys, que el Papa Pio X, que Deu tenga, va dir a sa gent: *Combreg u amb freqüència*.

I ses esglesies s'ompliren de gom en gom, i sa gent s'acaramulla an es combregadors, i per cada persona que combregava fa deu anys, avuy ne combreguen cinquanta. ¿No heu sabíeu an això? Ja hu crec, que vos no en sabeu pipada d'aquestes coses; ell com és ver que sa mel no és feta per la boca de...

Es mateix Papa, digué: Ets infants que combreguin an es set anys o antes i tot, si tenen us de raó.

I de llavó ensà, es ben raret s'infant que a set anys no ha feta sa *primera comunió*.

¿Què en voleu mes? I ¿encara vos ne veniu a dir que la gent no fa cas de ses doctrines de l'Esglesia.

De ses que no fan cas ni gens ni gota, és de ses vostres, grans socialistexos del dimontri! i, si no, que hu diguen ses vostres *societats de resistencia*, ses vostres escoles, ses vostres *cooperatives* (si és que encara ne teniu cap d'uberta)

¡Aquí cou! aquí! Idò gratau! Aquí vos fa mal! Quant veis lo polent i espléndit que campa es *Patronat*, i ses seues societats *sindicals*; quant veis lo esponeroses que van ses seues escoles i ses d'*obrers*, establides a St. Antoni de Viana, i ses d'*obreres* que unes quantes senyoretas ben abrinades sostenen an es *Cariet d'ets Oms* i ses de tantes altres associacions catòliques, llavó vos entra sa rabia i veniu a contar-mos sa rondaia de sa *muntanya* de Mahoma. ¡Anau allà aon no hi plou!

Bé que ja sabeu vos an-e qui hu contau, an es quatre babaluets que encara tenen es mal gust i sa betzolería de lletgir-vos, que gracies a Deu, son poquets, ben repoquets. En *Bri-Fi* bé hu sab cert que son poch's, perque heu de sebre que viu a's mig d'*obrers*, i amb ells se tracta de cap a cap d'any. Així és que en sab la prima de tot quant los passa. I está dispost a dir damunt L'AURORA quatre

coses que té dins es gavatz i que hi ha estona que li fan mal.

I les amollarà! vaja si les amollarà!

Bri-Fi,

Cabila, cabilaràs...

Un dia de pagès dins una rollada d'homos a sa Plaça un jovenot feia de Pere Mateu contant que passà un combregar mentres estava an es portal de sa taverna i que segui fumant com si tal cosa, sense ajonejar-se, ni treure-se es capell; vaja! que no n'havia feta gens de menció.

—No res, li contestà un homo de més pes, vol dir que demostrares tenir-ne molta de criaça!

L'homo quedà un poc enfrescat amb aquesta lligoneta que no s'esperava, però eccara li digué un Amo de respecte:

—Escolta ¿sabs En *Gelat*, es meu ase? creuriau que s'altra diassa devallava amb ell de sa possessió i avinent de la Vila mos trobam amb un combregar: jo me trec es capell i m'ajonoi, però en *Gelat*? ca! com si tal cosa, no'n fe gens ni mica de menció.

D'aquesta feta mos n'ha fet recordar un socialista tot capficat, qui conta demunt l'*Obrero*, que sa Comare hagué de fer una visita i deixà una nineta de lo més garrida, a una *digna companyera* d'un amigot ferm del *Obrero*, qui antany s'aplegaren per lo civil.. Veis, escriptor, a Mal'orca an aquests les deim *abarraganats* o *amistançats*, tot lo civilment que vulgan, i an aquesta nineta, digna de millor sort, la tenim per *bordeta*. Bono, que com que aquests tals de cada dia estan més aferrats a ses idees anti-religioses, no li volgueren fer prendre el *consabido remojón* (aixís insulta el sant batisme) i li posaren Catalina, just per lo *cuil*. Sí, home, ja s'entén; voleu que vos diga: tant de *civil*, tant de *civil*, en esser ne tan afectats i abusar-ne tant, perille qu'arribin a parar en mans d'es *Civils*!... Però no li taiem es fil. Fa a sebre llevoneses que tant sa ninona com sa mare estan de lo més bé, vaja! que tenen una salut que no pot esser millor, de lo qu'ell s'en alegra ferm; i noltros també, i a més a més ne feim gracies a Deu. I cabila, cabilaràs, tot cap ficat, mos entima aquesta ponyida, que es deu pensar que nos ha de deixar an-es siti.

«¿No convenís, señores píos, en que esto da mucho que pensar?»

Homo, ell vos basta poch; si sols no hu paga, si es una cosa que qualsevol la veu i la toca amb ses mans cada día, com aquell qui din. Veis: a sa casa hi tenc aviram, moixetes, canis, una cabra, aquells animalons afectats d'aglans, etc. vaja: tots aquells animals que hi sol haver a una casa de pagès: idò desiriara me neixen poll's, cabrits, godinets, etc. i mai per mai m'és passat per es cap, fer-los prendre cap remuió ni *consabido* ni sense *consaber*, i de deu vegades nou i mitja me diuen de lo millor i no tenen cap soscaire, ni es nadissos ni ses mares. He-u veis, homo, si es bo de comprendre?

Ara si voleu cavar una miqueta més fondo, vos darem una altra explicacioneta i no haureu de cabilar pus. Un diumenge sentirem contar an el Sr. Rector que un Amo tenia un bon sembrat i que s'hi posà una mala fi de jui; es misatges li demanaren per arrabassar-lo, pero l'amo les digué: Ah nol deixau-lo fer, no fos cosa que m'espenyásseu es sembrat: en arribar ses mes-ses des sembrar ja duren es bon gra a s'era i d'es jui en farem una flama-da. I-hu explicava dient qu'això era el món, un sembrat immens de bones espigues. els cristians qui serven la Llei de Deu; però qu'entre i entre s'hi feia molta d'herba dolenta, els mals cristians,

els qui no hu són i tots els qui no van per es solc; que Deu, qui n'és l'Amo, les deixa fer an el mon an es dolents; sovint ni les envia la mort, ni les castiga; primer per donar-los temps d'esmenar-se i fer bona, que és lo que Ell vol, i llavò perque sempre los té segurs: ¡sabeu que les hi té de llargues a ses corretjades! ell té tot l'altre món, tota una eternitat ¡ves com li ha de venir a deu, ni a vint ni a cent anys: ja arribarà s'hora de fer sa triadella i llavò an es qui acabaren bé les s'en durà amb Ell an el cel, ara an es dolents les enviarà a fer companyia an En Barrufet, dins el foc etern.

I llavò que no hi ha res que fassa tanta pena a qui te seny com veure que an es dolents ses coses les diuen en popa ¡mala senya de tot! Perque Deu, qui és just, ha de pagar a tothom el bé i el mal qu'han fet; i com no hi ha casi nigú tan bo que no n'haja feta qualcuna, sovint Deu les fa purgar en vida les seues dolentíes; perque no-hu hagen de pagar allà deçà i les se'n pugan manar cap dret al cel; per això veureu tantes ànimes bones, qui no fan mal an es pa i llauen dret amb Deu, que'n passen de verdes i de madures; però que es dolents, si han d'esser rabassons d'infern, veiam? a on les ha de pagar Deu, si no es en aqueix mon, es bé que feren? perque no'n trobareu de tan xerecs, en que hu sien més que sa pesta, que no hagen feta qualche cosa bona, digna de premi.

Creis-me: en veure una mala ànima qui floca, no n'hi tengueu gens ni mica d'enveja; fa olor de... *socorrim!*

Veis, ja nos heu fet posar massa serios i nos sab greu: Que Deu vos do seny a vos i an aqueix malanats de Lluchmajor. Vetaquí tot el mal que vos volem.

UN FORAVILER

Polls venturers

La llocada venturera ja pastura, fent piu piu, y el pollets sense barrera s'encansen per la carrera com si fossin d'argent viu.

Son agradosos y vivarrons rossets, sedosos, y tremolosos y petitons. Per tot s'afiquen graten y piquen d'aquí y d'allà; quant els esmiquen molles de pa. la lloca els crida, y engelosida, si qualcú els toca pega envestida... Que si la llòca no'm digués res, jo bé els prendria y els bessaria de tres en tres: ¡Son ran sedosos, tan petitons, tan agradosos y tremolosos y vivarrons...

I la lloca, tota ufana, los mena per la quintana, per la clasta y p'el llenyer; y, si afina la milana, la geneta o l'esperver,

Coneguent llurs ombres males, avisa ls polls ab un crit, baixant poruga les ales; y tots corren, com a bales, a amargarshi de seguir

Per les ales acopades per les plomes estufades s'afiquen sense aturar; y un caparri, de vegades guayta per l'amagatay

Son menuts, passen per maya, giren els fems y la paya, no reposen un moment; sempre ab nova revivaya d'alegria y moviment.

I els gallets d'apuella nada, canten ab veu escanyada, treuen cresta y esperons, y encara van en llocada cercant granets y cucons.

I criats sense barrera, no hi ha milana pollera ni mostel qu'ls pugan haver: ¡la llocada venturera sempre campa y vina a pler!

(MARIA ANTONIA SALVA.)

Ses sabates de pell de poi

(acabatai)

En Pere i en Rafel colombraren En Biel que se'n venia de Ca'l Rei amb ses ombres molt mortes i duia pintat a sa cara que li era anat malament.

Li surten a camí i li diuen:

—T'és anat malament ¿no és ver?

—I ¡tant malament! respòn ell. Es

que no sé de que dimoni de pell puguen esser aqueixes bones de sabates de sa Fia del Rei! Sobre tot, gracies que vaig tenir bones cames per fogir i esser escapol de sa verga de bou des criats del Rei, que així mateix me fi-blaren un parei de vegades, però aviat les vaig haver deixats darrera i ja no m'arribaren pus.

—No res idò, diu En Pere, ara me toca a mi; demà mateix me'n hi vaig.

Ell e-hu va fer tenir ver. Lo endemà a punta d'auba ja és partit de dallà cap a ca'l Rei amb unes passes de fra-re convidat, que no hu volgueu sebre.

Camina caminaras i cap envant te faràs, quant ja feia sis o set hores que caminava ben atacat, me troba un ho-mo adormit a's mig des camí i amb uns bons rencos, i an es mateix temps colombrava un cotxo de quatre mules que se'n venia ben escapat cap a s'ho-mo adormit.

I ¿què fa En Pere? ¿vos creis que se'n anàs a amagar per veure que succe-ria amb so cotxo i aquel adormit, com e-hu feren En Rafel i En Biel?

En Pere lo que va fer, pegar cossa an aquell adormit, que obrí ets uis, i amb males retranques diu an En Pere:

—Gran dimoni! ¿i per que m'has despert?

—¿Que no veis, homo sant de Deu, aqueix cotxo que se'n vé escapat cap a noltros? diu En Pere. I ¿què seria estat de vos si jo no vos despert? Vos haria passat per damunt i n'hauria feta una coca de sa vostra còrpora.

—Sa raó te vessa per dalt ses es-palles! diu aquell.

Mentres tant s'aixeca, se decanta amb En Pere a una vorera des camí, es cotxo passa de d'allà com cent mil dimontris.

Aquell homo llavò agafa En Pere, i li diu:

—Mira! tanta de sort per tu que m'has despertat. Sé que sou tres ger-mans que resolguéreu d'anar a veure si endevinarieu de quina pell són ses sabates de sa Fia del Rei. Jo que hu sé, volia dir-vos-ho, però sols a un des-tres, an es qui primer me demostrà tenir bon cor. Per aquest motiu vos vaig voler fer una prova de venir-me'n a fer s'adormit a's mig d'aqueix camí, mentres se'n vendria un cotxo escapat, a veure si me despertarien per que es cotxo no'm passàs per damunt. Es teus dos germans, com passen per aquí i me veren adormit, en lloc de despertar-me per que es cotxo no'm passàs per damunt, se'n anaren a amagar per veure que succeiria com es cotxo arribaria aquí; i, veient que es cotxer me desper-

tava a crits, tant un com s'altre se calaren a riure. Jo els-e vaig fer amena-ses d'omplir-los sa cara de dits, i no els-e vaig voler dir res d'allò de sa pell de ses sabates de sa Fia del Rei. Ara a tu t'ho diré perque has demost-rat es teu bon cor amb so desper-tar-me per que es cotxo no m'en-grunàs i no'm fés una coca de mi; i es mérit està en que hu has fet sense co-nèixer-me.

Com En Pere sentí aquell homo, romangué sense polsos i se'n feia creus de tot allò que aquell homo li contava.

—¿Què vol dir? diu En Pere ¿i vos sabeu de quina casta de pell són ses sabates de sa Fia del Rei.

—¡Prou que hu sé! diu aquell.

—¡Ja m'hi farfen ben content idò si m'ho deieu! s'exclama En Pere.

—Ara mateix t'ho diré! diu aquell homo. Veiam! pegue't una bona gra-tada an es cap a veure si en caurà res.

En Pere se pega una grandiosa gra-tada an es cap, aquell homo parava amb ses dues mans, i li caigueren tres o quatre pois damunt.

—¿Veus aqueix bestiar? diu aquell homo

—Si diu En Pere, tot empega't.

—Idò d'aqueix bestiar és sa pell de ses sabates de sa Fia del Rei.

—¿I no m'engauau? diu En Pere, tot esglaiat i confús.

—Ara és hora d'enganar! diu aquell homo. ¡Toca! fé sa teua via cap a ca'l Rei, veiam si la te fas teua a sa seua fia.

Dit això aquell homo va descompa-rèixer com s'ànima de Robert, i En Pe-re romangué una estona sense cima de lo que havia de fer d'aborronat que estava de tot lo que li acabava succeir.

—Sobre tot! arribà a dir, ¡veiam si seré tan ase que no m'aprofiti de lo que m'ha dit aquest homo! ¡Cap a ca'l Rei tenc ses feines!

Dit i fet, ja va esser partit. mana-des fetes, cap a ca'l Rei.

E-hi arriba, i a sa carrera troba un escabotell de criats que s'assoleiaven

En Pere els escomet i demana per parlar amb sa Fia del Rei.

Aquells criats el se miraren de dalt-abaix com el veren que se presentava tan desinvol't i mesclant tan poques cerimonies, i li diuen:

—¡Ai amb sa Fia del Rei vols par-lar tu! ¡No i la Senyora Altesa deu anar a vistes, que un qualsevol com tu l'haja de fer sortir! ¿i ja sabs tu si està per parlar?

—E-hi estiga no hi estiga, jo tenc de parlar amb ella! diu En Pere.

—¡Tatà! colcarem! diuen es criats fent una riaia ben fresca. ¡Per tu són fetes ses monges d'Inca!

—¿Què és això? diu En Pere. ¿No ha fetes el Rei unes *dictes* que es qui endevinarà de quina classe de pell són ses sabates de la Senyora Altesa, se casarà amb ella?

—¡I ben ver que és! diuen es criats. Però ¿i tu que te'n vens per endevi-nar-ho?

—¡Per aquenses! diu En Pere.

—¡Fiet! i ¿qui t'ha enganat? diuen es criats. Si no mos fesses compassió, no t'ho diriem; però mos ne fas i mol-ta! Has de sebre que aquí són venguts tots es joves més desxondits des rei-nat, i cap d'ells és estat capaç d'ende-vinar-ho quina casta de pell és allò, i han haguts d'escopir un quern de do-bles de vint o *còrrer ses vergades!*

—Bono! diu En Pere. Tot això són vuits i nous i cartes que no lliguen. Ja estic cansat de sebre tot això que me deis; i no és compte vostro si jo hauré d'escopir o deixar d'escopir es quern de dobles de vint o si me faràn còrrer o no ses vergades! Deixau fer s'ansi per mi, i feis-me la mercè d'anar a dir an el Sr. Rei que aquí hi ha un jove que vol veure si endevinarà de quina pell són ses sabates de la Senyora Altesa.

Es criats com sentiren aquell rossi-nyol, se'n van an el Rei a dir-li sa co-sa.

El Rei avisa sa seua fia que se pre-par per mostrar ses sabates a un xa-balet que demana per mirar les-hi de quina casta de pell són.

Ella s'enllesteix conforme l'aubará, i surt a seure-se an aquella cadira de repòs; asseguda. posa es peus dalt es tabulet de costum, fan entrar En Pere, En Pere se mira una estona ben d'a-prop aquelles sabates, fins que diu:

—¿De quina pell són? Jo le hi diré, Senyora Altesa!

Aquí ell se pega una grandiosa gra-tada an es cap amb una mà i amb s'altra parava.

I ¿què me'n direu? Ell li caigueren tres o quatre pois, ben revenguts, que se ballugaven fort damunt sa mà que parava.

—¿Veus aqueix bestiar, Senyora Altesa? diu En Pere amb tota sa desver-gonya del món. ¡Idò d'aqueix bestiar és sa pell de ses sabates de Vossa Altesa!

Com sa Fia del Rei sentí allò, tornà de mil colors, romangué sense polsos, no poria dir paraula. Com el Rei i ets altres que hi havia davant veren allò, tots se trastornaren. Negú poria creu-re que aquella pell fos d'allò que ha-via dit En Pere; però sa questió es que sa Fia del Rei no arribava a dir que En Pere no hagués endevinat.

—Senyora Altesa, s'exclama aquí En Pere ¿que he endevinat o no he endevinat?

I sa Fia del Rei punt en boca, fent un mirar lo més esglaiat.

—¡Hala si en sortim! diu a la fi el Rei. ¡Parla, fieta meua! que Cristo parlava i estava a la creu!

Aquí sa Fia del Rei, trastornada de tot i tota tremolant, va embarbollar:

—Si que hu ha endevinat! ¡Mesqui-na de mi! ¡mesquina de mi! ¡tant de malaveig per haver de caure amb un pois! ¡M'acub! m'acub!

¿Què me'n direu? Ell la se'n hague-ren de dur dins es llit amb un atac de nirvis ben granat, i allà ¡venguen met-ges i cirugians! per calmar-la i salvar-la de tal andarivell.

En Pere s'asseu a un banc per veu-re la fi de tot allò i parlar clar an el Rei, que se veia lo més confús, sense sebre per on prendre, perque lo que ell deia:

—Bono! si don sa meua fia an aqueix estornell, un tros de pagès car-regat de pois, és matar-la! I si no la hi don, me tir tota sa terra damunt perque veiam ¿què diria torhom si no se cumplien ses *dictes*? ¿Qui no hu sab que *paraula de Rei no pot men-tir*?

Pensa qui pensa com n'havia de sortir d'aquell bugat, crida es senyors grossos de la Cort, per demanar-los de parer.

Es senyors se presenten, en parla-ren d'asseguts, i acabaren per dir an el Rei:

—Senyor Rei, dir que no an aqueix estornell i enviar-lo a fregir ous de lloca no pot esser, perque *paraula de Rei no pot mentir*. Vossa Reial Majes-tat lo que pot fer, perllongar sa cosa amb una excusa o s'altra, donar temps an es temps, a veure si mentres tant, des llevant o des ponent trobam cap portell per sortir-ne amb bon nom.

—Troba que heu pensat bé! diu el Rei.

Aquells senyors grossos se'n van i el Rei crida En Pere i li diu:

—Mira, és ver que tu has endevi-nat quina casta de pell és sa de ses sabates de sa meua fia. Però com jo no en tenc d'altra ni cap fii, ell ha d'esser per temps la Reina i es qui se cas amb ella, haurà d'esser el Rei. Ara bé, un Rei ha de sebre guardar bé ses coses des reinat; per això, per tu ca-sar-te amb sa meua fia, primer hem de sebre si tu ets un bon guardià d'allò que t'encomanen.

—¿I com e hu hem de sebre si jo som un bon guardià? diu En Pere.

—Fent ses proves! diu el Rei.

—Quines? diu En Pere.

—Demà mateix t'ho diré.
I ¿què me'n direu? Ell lo endemà el Rei entrega an En Pere una guarda de cent conís, i li diu:

—Vetaquí aquesta guarda de cent conís; los te'n menes a pasturar. Si dins un any i un dia no te'n fuig cap, sí los tens tots cent, llavò te cases amb sa meua fia.

En Pere no recapitoletjà gens, pren sa guarda des cent conís, i de d'allà cap a pasturar-los, tot retgirat perque veia massa segur que aquells dimonions de conís amb un santiamèn li serien fuits i bona nit, Fia del Rei!

Amb això topa una jaieta que menava un al·lotó per sa mà. S'atura davant i li diu:

—¡Qualque coseta per aquest infantó per amor de Deu! ¡Per amor de Deu qualque coseta per ell!

En Pere se'n compatí tant, que posa mà a sa taleca i dona an aquella jaieta tot es recapte que duia de menjar.

—¿I que no te deixes res per tu? diu sa jaieta an En Pere.

—No, diu aquest. Jo així mateix poré aguantar fins es vespre.

Aquí aquella jaia se treu un fabiolet, i diu:

—Jas aqueix fabiolet, que té tal virtut que, en sonar-lo, faràs venir davant tu qui vulgues!

Dit això, aquella jaieta i s'al·lotó desaparegueren com s'ànima de Robert, i En Pere aquí s'agenoià entera, exclamant:

—¡Deu meu! ¿qui pot esser aqueixa jaieta més que una Santa del cel que m'heu enviada, com m'enviàreu aquell homo que feia s'adormit a's mig des camí, per treure'm des fanc! ¡Jo vos faig infinites gracies de tot, i promet amb tot es meu cor de servir-vos tant bé com sàpiga tots es dies de la meua vida.

En Pere ja no tengué ansia pus des conís. Es ver que a les-hores un li era fuit p'es llevant i s'altre p'es ponent, sensa que en vessen ni la pols.

Com se feu hora baixa de tot, que es sol ja s'era enramat, se treu es fabiolet i allà tituti! tituti! tituti! i al punt tot foren conís que compareixien. Com ja no en comparegué cap, En Pere les conta, i n'hi hagué cent justs. Los tanca dins una barraca, lo endemà dematí les torna amollar a pasturar, i hora baixa sona es fabiolet i tots tocaren comparició; i així hu feia cada dia, i es coniets els més obedients del mon an es fabiolet.

Passen un parei de mesos, i sa Fia del Rei, vestida de pobra, se presenta an En Pere, i li demana un coniet per fer brou per sa mare que se moria de fam. En Pere la conegué; i, fent es desintés, li dona un coniet, ella el pren i de d'allà, ben acanalada, cap a ca-seua.

Com En Pere va veure que ja arribava a la ciutat, se treu es fabiolet i tituti! tituti! tituti!

¿Que me'n direu? Ell es coniet sent aquell sò, pega bot des brassos de sa Fia del Rei, i ¡cap an En Pere com cen-mil llamps! Ella provà d'encalsarlo; però hu hagué de deixar anar, perque només el va veure partir a s'animaló, de via que feia. Ja no va tenir cara de tornar-se presentar an En Pere, i se'n tornà a ca-seua tota morroto-sa i mal aixamussa.

Corren un parei de mesos més, i la Reina se passa p'es carabassot d'anar a veure si espampola un coní an En Pere per porer alliberar així sa seua fia d'haver-se de casar amb ell. Se vest de pobra, i ¡cap a cercar En Pere manca gent! El troba, i amb llàgrimes an ets uís li demana un coniet per fer prou a una fieta seua que se moria de fam, de pobres que eren.

En Pere prou que la conegué, però hu dissimulà. Li dona es coní, i la Reina ¡de d'allà cap a ca-seua!

Per que no li fogis el posa allargat dalt una pedra i amb una altra li esclafa es cap, i es coniet mort, i ella s'exclama:

—¡Ara hu veurem si me fogirà com a sa meua fia!

En Pere la ve'lava de lluny de lluny; i va colombrar s'endemesa feta an es coniet, i des cap d'un poc se treu es fabiolet i tituti! tituti! tituti!

¿Que me'n direu? Ell com aquells sons arribaren a la Reina, es coní pega revinglada, bota de dins ses mans de la Reina, i ¡carnetes me valguen cap an En Pere!

La Reina romangué sensa poïsos, aborronada, compregué que era massa per demes anar a encalsar es coní, i arribà a ca-seua tota mostia i engronyada i niala, que no hi havia qui li apuntàs.

Passen un parei de mesos més, i el Rei arriba a dir:

—Sobre tot! sino pilloscam qualque coní an En Pere, estam perduts, no mos n'escaparem des poïós. Jo me desfressaré de cassador i no hu crec que'm fuja es coai que jo li prendré.

El Rei e-hu fa així: se desfressa de cassador, se presenta an En Pere, i li demana que li venga un coní.

—No hi ha cap inconvenient, diu En Pere que tot d'una ja el conegué. Si mos avenim des preu, no un coní, tota sa guarda li vènc.

—No, diu es cassador, me basta un. ¿A veure què en vols?

—Que en vui? diu En Pere. — Que el me pés d'or.

El Rei e-hu trobava saladet, però a la fi hi allarga es colí; En Pere li agafa es coní millor, aquell cassador le hi pesa d'or. En Pere se quedà amb s'or i es cassador amb so coniet, que el se'n du, i ¡cap a ca-seua s'ès dit! E-hi arriba, l'entrega an es cuiner, comanant-li que le hi aguiàs amb ceba tot d'una, i que le hi tregués a sa taula.

Es cuiner e-hu fa així, i com el Rei ja estava assegut a sa taula amb so coniet aguiat amb ceba i que anava el Rei a fer-ne bocins, an En Pere li agafa s'idea de fer tituti! tituti! tituti! amb so fabiolet, i a l'acte aquell coniet pega bot de sa taula, pren portal, i ¡de d'allà cap an En Pere!

El Rei i es criats que eren allà romangueren de pedra, se pegaven tocs p'es cap, i el Rei més que tots.

—¡An-e qui! deia ell. ¡Com jo hu veig haver de caure amb gendre poïós! ¡No hi ha remei! ¡Aqueix Pere ès el Reverent Dimoni! ¡el dimoni li fa llum!

I la Reina i la Senyora Princesa que se pagaven amb so cap per ses parets de veure que En Pere los safalcaria sensa remissió.

Sobre tot, se compleix s'any i es dia que En Pere guardava es cent conís, i amb tots ells se presenta a ca'l Rei.

—Senyor Rey, diu l'homo: que los cont veiam si hi són tots.

El Rei los conta, i prou que hi foren es cent.

El Rei aquí deixa En Pere en banda, i crida es senyors grossos de la Cort per veure què n'havien de fer d'En Pere.

Un d'aquells senyors digué:

—Jo, si fos de Vossa Reial Majestat, li diria an En Pere que, per ell casar-se amb la Senyora Princesa, primer ha d'omplir un sa sac de mentides.

—Ben pensat! diu el Rei. Ara mateix vaig a dir-le-hi!

El Rei agafa En Pere i li diu:

—Mira, per casar-te amb sa meua fia, primer has d'omplir un sac de mentides.

—Però Vossa Reial Majestat ha de parer es sac! diu En Pere.

—Ja el pararé! diu el Rei.

—Idò en voler! diu En Pere.

El Rei diu a un criat que duga un sac buit, le hi duen, i l'agafa per sa boca amb ses dues mans, i diu:

—¡Hala, Pere! Ja pots esser partit a tirar-hi mentides aquí dins, veiam quantes n'hauràs de dir per ompliri-lo.

En Pere amb això s'aboca an sa boca des sac i se posa a dir:

—Com jo guardava es cent conís, vengué una joveneta molt pobre a demanar-me un coniet per fer brou a sa mare que se movia de fam. ¡Pobre joveneta!

—Es mentida! diu el Rei. ¡Si era sa meua fia!

—Ja n'hi ha una idò de mentida dins es sac! diu En Pere.

—I ben grossa que ès! diu el Rei, sensa adonar-se'n de que se feia es dogal.

—Una altra dia, seguí Pere dient, com jo gordava es cent conís s'entrega una jaieta pobre pobre, demanant-me un coniet per fer brou a una fieta seua que se moria de fam. ¡Pobre jaieta!

—Es mentida! diu el Rei. ¡Si era sa meua dona, la Reina!

—Ja n'hi ha dues idò de mentides dins es sac! diu En Pere.

—I ben grosses totes dues! diu el Rei, no veient que ell mateix amb allò se tirava terra damunt.

—Un altra dia, segueix dient En Pere, com jo guardava es cent conís, se presenta un cassador per comprar-me un coniet.

—Es mentida! diu el Rei. ¡Si era jo que vaig venir!

—Idò ja n'hi tenc tres de mentides dins es sac! diu En Pere.

—I ben grosses totes tres! diu el Rei.

—Idò, diu En Pere, si són tan grosses, com confessa Vossa Reial Majestat, ja porem donar per ple es sac!

Aquí el Rei obrí ets uís; i, veient que En Pere l'havia agafat de la paraula, tira es sac en-terra, i diu an En Pere:

—¡El dimoni és! ¡No hi ha qui t'ha ja comes!

Deixa En Pere en banda, i se'n va a sa seua fia, i li diu davant la Reina:

—Fieta meua! no tindràs altre remei que casar-te amb En Pere. Ha cumplit lo que deien ses dictes, i jo ara no puc fer sa meua paraula dolenta. Fieta, ja hu sabs que paraula de Rei no pot mentir! Si En Pere ès poïós, ja l'escataràs ben escatat, i es pois li fogiràn. Ell és més viu que una centella, i això necessita un rei; i llavò que me pareix que ha d'esser un bon al·lot.

Sa fia del Rei va veure que no tenia altre remei que adjojar-se amb En Pere. El feu escatar an es criats ben escatat; i, com el tengueren més net que les flors, el vestiren de cap a peus de roba nova, i pareixia un altre homo, ben presentable.

¿Que me'n direu? Ell se feu s'esclafit, vui dir, sa Fia del Rei i En Pere se casaren, i venguen festes i més festes i sarau per llarc dins tot es reinat, i tothom ben content i xarave'l-lo.

I En Pere amb la Senyora Princesa, el Rei i la Reina visqueren amb pau i concordia anys i més anys; i, si no són morts, són vius; i, si no són vius, són mort. I al cel mos vegem tots plegats. Amèn!

Uei!

An es número passat mos escaparen algunes errades de caixa que convé rectificar.

Plana 2.ª, columna 2.ª, sis retxes abans d'acabar diu: *com era del comú*; i ha de dir: *com sa figuera era del Comú*.

Plan. 2.ª, col. 3.ª, retxa 5 i 6 diu: *inflàs*; i ha de dir: *inflàs*.

Plan. 2.ª, col. 3.ª, retxa 51 i 52 diu: *d'arada, xades... amb manitins amb allò que tenien...* i ha de dir: *mantins d'arada, amb xades... amb allò que tenien...*

Turment

Jo llig, i llig llargues hores en lo llibre dels remeis; lo llig en totes les llengües, i encara prou no l'he entès.

Jo n'hi veig per les grans plagues, p'els grans mals també n'hi veig; per curar les grans tristesses, dòls, anyorances, recels.

Per dar briu al cor qui espira, al qui desitja sossec; per dar vol a l'esperança, i omplir lo buit de la fe;

Fins per fer los morts reviuere, fins per fer del dol un pler; mes cap n'ha trobat ma vista p'el turment que jo patesc.

Jeroni Rosselló

Secció local

El Sr. Bal·le de Ciutat, M. I. Sr. Baró de Pinopar, ens ha fet a sebre que ha pres possessori de sa Bal·lia i ofereix a LA AURORA sa seua cooperació en tot lo que se relacioni amb so servici públic i mos ofereix també mateix es testimoni de sa seua consideració personal.

Grans mercès, Sr. Bal·le de Ciutat! Ets oferiments que mos fa, noltros los feim a Vossa Senyoria, desitjant que sia un Bal·le de primera, per lo qual el comanarem a Deu de tot cor.

Sa festa *dels Reis* anà bé de tot. A l'ofici predicà Mn. Pere Juan Vallespir amb s'eloquencia de sempre. Es cap-vespre feren sa processó des *Pasorells* i després s'Adoració del Minyonet Jesús.

Dissapte passat comensaren a la Parroquia sa novena de St. Antoni, predicant-la le Rt. P. Oliver de St. Felip Neri. ¡Hala manacorins, si vos n'aprofitau!

Demà a vespre completes de St. Antoni a la Parroquia i acabades sortirà sa *colcada* a trescar p'es carrers de la vila. Lo endemà l'ofici el dematí i sa bendició des bestiar a les dues i mitja. ¡Alerta, manacorins, a cantar-hi cansons lletges i grosserandes! ¡Cantau-les garrides i que sien sentidores!

S'altre dia arribà a Manacor amb sa seua distingida família el Sr. D. Jaume del Ojo, Jutge de 1.ª Instancia. Li enviam la benvinguda i voldriem que l'estada a Manacor li fos agradable i profitosa.

Diumente passat ets *Al·lots-Guaites* de St. Llorens vengueren a visitar es seus companys de Manacor, que els-e divertiren amb una vel·lada ben entretenguda.

Es dia *dels Reis* a s'Escola de St. Tomàs des Frares Dominics feren es repartiment de premis an ets alumnes de 1914 a 1915. Tota s'Escola s'omplí de gent i ets al·lots premiats i ses seues families casi esquerdaven d'alegría. Un estol d'aquells al·lots cantaren tonades ben polides i es professor de s'Escola de Comerç de Ciutat, D. Juli Perez i Mendez de Losada, s'hi deixa caure un discurs de primera sobre educació de sa juvenea. Sa cosa acabà amb un entremès que feu riure la gent per ses butxaques, i el representaren un escabotell d'*al·lots-guaites*. Sa nostra enhorabona a tots es qui prengueren part en tal festa, i ¡que no sia la darrera!